



Debreceni Ítéltábla

Pkf.I.20.101/2024/2.

A Debreceni Ítéltábla a Pivarnyikné Dr. Juhász Emőke Ügyvédi Iroda (címügyintéző: Pivarnyikné dr. Juhász Emőke ügyvéd) által képviselt kérelmező neve (cím) kérelmezőnek – a kérelmezett neve (cím) kérelmezettel szemben vagyoni elégtétel megfizetése iránt indított nemperes eljárásában a Debreceni Törvényszék 8.Pk.21.737/2023/12. számú végzése ellen a kérelmezett 13. sorszám alatt benyújtott fellebbezése folytán meghozta a következő

v é g z é s t:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság végzését megváltoztatja, a kérelmező kérelmét elutasítja.

Kötelezi a kérelmezőt, hogy a határozat jogerőre emelkedésétől számított 60. napig fizessen meg a Nemzeti Adó- és Vámhivatal 10032000-01070044-09060018 számú illetékbevételi számlája javára 24 888 (huszonnégyezer-nyolcszáznyolcvannyolc) forint feljegyzett elsőfokú illetéket és 24 888 (huszonnégyezer-nyolcszáznyolcvannyolc) forint feljegyzett fellebbezési illetéket. Az illeték megfizetése során az illetékfizetési kötelezettséget tartalmazó jogerős határozatot hozó bíróság megnevezését, a bírósági ügyszámot, valamint a fizetésre kötelezett adóazonosító számát közleményként fel kell tüntetni.

A végzés ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

[1] A V.-S. Ügyvédi Iroda (a továbbiakban: a kérelmező jogelődje) 2015. április 14-én nyújtott be keresetlevelet a kérelmezetthez megbízási díj megfizetése iránt. Az így megindult eljárás a II. rendű alperes cégnyilvántartásból történt törlése miatt 2019. november 14-én félbeszakadt, majd 2020. május 25-én folytatódott. Ennek során a kérelmezett 2022. május 19-én 26.G.40.9../2020/72. szám alatt elsőfokú ítéletet hozott, amellyel szemben a III. rendű alperes fellebbezést terjesztett elő. A kérelmező jogelődje 2023. február 28-án a kérelmezőre engedményezte a per tárgyát képező követelését. A Fővárosi Ítéltábla a 2023. április 19-én jogerős 10.Gf.40.3../2022/8. számú végzésével megállapította a jogutódlást, és engedélyezte a kérelmező II. rendű felperesként történő perbelépését, de elutasította a kérelmező jogelődjének a perből történő elbocsátás iránti kérelmét, mert ahhoz a III. rendű alperes nem járult hozzá. Ezt követően 2023. június 20-án 10.Gf.40.3../2022/10. szám alatt jogerős ítéletet hozott.

[2] A kérelmező 829 600 Ft vagyoni elégtétel megfizetésére kérte kötelezni a kérelmezettet. Arra hivatkozott, hogy a pertartam 2074 nap volt, amely meghaladta a polgári peres eljárás elhúzódásával kapcsolatos vagyoni elégtétel érvényesítéséről szóló 2021. évi XCIV. törvény (a továbbiakban: Pevtv.) 6. §-ának (1) bekezdésében foglalt 60 hónapot, ezért a Pevtv. 7. §-a és a polgári peres eljárás elhúzódásával kapcsolatos vagyoni elégtétel mértékéről és a kifizetendő összeg számításának szabályairól szóló 372/2021. (VI.30.)

Kormányrendelet (a továbbiakban: R.) 1. §-ának (1) és (2) bekezdései alapján a teljes pertartamra 400 Ft/nap vagyoni elégtétel illeti meg őt.

[3] A kérelmezett az elleniratában a kérelmet elutasítani kérte. Arra hivatkozott, hogy a kérelmező csak 62 napig vett részt az eljárásban, ezért nem követelhet vagyoni elégtételt, amely amúgy is csak az észszerűnek minősülő pertartamot meghaladó időre jár. A 2074 napos számított pertartamból a Pevtv. 15. §-ának (3)-(5) bekezdései alapján le kell vonni 556 napot, mert a kérelmező jogelődje nem emelt kifogást az eljárás félbeszakadása, valamint egyes folytatólagos tárgyalások négy hónapon túli kitűzése miatt.

[4] Az elsőfokú bíróság a fellebbezett végzésével kötelezte a kérelmezettet, hogy fizessen meg az a kérelmezőnek 829 600 Ft vagyoni elégtételt, és megállapította, hogy 24 888 Ft feljegyzett eljárási illeték az állam terhén marad.

[5] A határozatát azzal indokolta, hogy a BDT2023.4644. szám alatt közzétett eseti döntés szerint vagyoni elégtétel – a kérelmezett érvelésével szemben – nemcsak az észszerű időt meghaladó, hanem a teljes figyelembe vehető pertartamra jár.

[6] A Debreceni Ítéltábla Pkf.II.20.0./2023/2. számú végzése értelmében alaptalanul hivatkozott a kérelmezett arra is, hogy a kérelmező nem követelhet vagyoni elégtételt a perbelépése előtti időszakra. Mind a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: 1952. évi Pp.) 62. §-ának (3) bekezdése, mind pedig a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 48. §-ának (5) bekezdése úgy rendelkezik, hogy perbeli jogutódlás esetén a jogutód a perből elbocsátott jogelődjének helyébe lép, a jogelőd elbocsátásáig végzett perbeli cselekmények és az addig meghozott bírói határozatok vele szemben is hatályosak. E jogszabályi rendelkezések tehát a jogutódot eljárásjogi szempontból úgy tekintik, mintha kezdettől fogva ő járt volna el a perben, vagyis teljes körű jogfolytonosságot biztosítanak a számára. Erre tekintettel a vagyoni elégtétel iránti követelés – eltérő törvényi rendelkezés vagy a felek eltérő megállapodása hiányában – a jogfolytonosnak minősülő jogutódot illeti meg a teljes figyelembe vehető időtartamra, amely nem anyagi jogi, hanem a teljes körű eljárásjogi jogutódláson alapul. Az ellenkező értelmezés ahhoz a nyilvánvalóan nem támogatható helyzethez vezetne, hogy a jogelőd halála esetén egyáltalán nem, vagy csak a jogutódlást követő töredék pertartamra lehetne vagyoni elégtételt követelni az észszerű időt túllépő bírósággal szemben, így a Pevtv. által az eljárások elhúzódásának megakadályozására bevezetett szankció nem tudná betölteni a rendeltetését.

[7] A pertartamból nem kellett levonni a félbeszakadás időtartamát, azt ugyanis nem a kérelmező jogelődjének érdekkörében felmerült ok, hanem a II. rendű alperes cégjegyzékből történt törlése idézte elő. Alap nélkül kérte a kérelmezett a négy hónapon túlra kitűzött tárgyalásokkal érintett pertartamok levonását is, mert a Debreceni Ítéltábla Pkf.II.20.0./2023/2. számú határozata szerint ilyen esetben nem lehetett kifogást emelni az eljárás elhúzódása miatt, hiszen a bíróság a tárgyalást kitűzte, bírói mulasztás tehát nem következett be.

[8] Erre tekintettel az elsőfokú bíróság a kérelmet teljes mértékben alaposnak találta, ennek megfelelően a kérelmezettet arra kötelezte, hogy a teljes pertartamra fizessen vagyoni elégtételt a kérelmezőnek.

[9] A kérelmezett a fellebbezésében arra kérte az ítéltáblát, hogy az elsőfokú végzést változtassa meg, és utasítsa el a kérelmet. Arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság megsértette a Pevtv. 7. §-át, mert úgy kötelezte őt vagyoni elégtétel megfizetésére, hogy nem sérült a kérelmezőnek az eljárás észszerű időn belül történő befejezéséhez fűződő joga. E jogszabályi rendelkezés helyes és a józan észnek is megfelelő értelmezése szerint ugyanis vagyoni elégtétel csak a figyelembe vehető pertartam észszerű időt meghaladó részére jár, az

elsőfokú végzés indokolásának ezzel ellentétes része tehát jogszabálysértő. Jogszabályi alap nélkül, tévesen állapította meg az elsőfokú bíróság azt is, hogy a kérelmező a perbelépése előtti pertartamra is követelhet vagyoni elégtételt, mert az eljárás észszerű időn belüli befejezéséhez fűződő joga ebben az időszakban nem sérülhetett. Sem a Pevtv., sem pedig a Pp. nem tartalmaz olyan rendelkezést, amely a vagyoni elégtételhez fűződő jogot eljárási jognak minősítené. Épp ellenkezőleg: a Pevtv. 7. §-a és az ahhoz fűzött miniszteri indokolás szerint ez egy olyan alapjog, amely az eljárásban félként részt vett személyhez kötődik, tehát nem lehet jogutódlás tárgya. Ezeket az érveket az elsőfokú végzésben idézett ítéltáblai döntés nem cáfolta meg. Az abban foglalt érvelést ugyanakkor azért sem lehet irányadónak tekinteni, mert a jelen eljárásban a kérelmezett kifejezetten arra az álláspontra helyezkedett, hogy a kérelmező nem jogosult vagyoni elégtételre a perbelépése előtti pertartamra, az idézett ítéltáblai határozattal érintett eljárás kérelmezettje azonban nem tett ilyen nyilatkozatot. Bár ez az eseti döntés utal a vagyoni elégtétel szankciós jellegére is, önmagában erre hivatkozással, kifejezett jogszabályi rendelkezés nélkül nem lehet olyan személynek vagyoni elégtételt adni, aki nem vett részt az alapeljárásban, így nem sérült az eljárás észszerű befejezéséhez fűződő joga. A Pevtv. preambuluma pedig egyébként sem a vagyoni elégtétel szankciós jellegét hangsúlyozza, hanem azt, hogy a Pevtv. célja a polgári peres eljárások elhúzódásával szembeni hatékony jogorvoslat megteremtése.

[10] A Pevtv. 6. §-a általános jelleggel 60 hónapban határozza meg az eljárás észszerű időtartamát, azonban vannak olyan perek, amelyeket az 1952. évi Pp. sajátosságaiból adódóan akkor sem lehetett 60 hónapon belül befejezni, ha ezt az eljárt bíróságok minden rendelkezésükre álló eszközzel igyekeztek elősegíteni. Így a Pevtv. visszamenőleges hatállyal kötelezte a bíróságokat vagyoni elégtétel megfizetésére, amely az Alaptörvény 28. cikke alapján nem lehetett a jogalkotó célja. A Pevtv. valójában a jogviták észszerű időn belüli befejezéséhez fűződő jog megsértése esetére kívánt hatékony jogorvoslatot biztosítani, a jogalkotó pedig így akart eleget tenni a nemzetközi szerződésben vállalt kötelezettségeinek.

[11] Az elsőfokú bíróság megsértette a Pevtv. 15. §-ának (3)-(5) bekezdéseit is, mert le kellett volna vonnia a pertartamból az elleniratban megjelölt időszakokat. A folytatólagos tárgyalásoknak az 1952. évi Pp. 142. §-ának (2) bekezdésében foglalt határidőn túli kitűzése ellen ugyanis a kérelmező jogelődje az 1952. évi Pp. 114/A. §-a (2) bekezdésének a) és c) pontjai alapján kifogást emelhetett volna, amelyben kérhette volna a tárgyalások ezen határidőn belüli kitűzését. A mulasztást ezekben az esetekben nem a kitűzés hiánya, hanem a határidő figyelmen kívül hagyása idézte elő. A kérelmező jogelődje azonban egyszer sem terjesztett elő kifogást az eljárás elhúzódása miatt, így maga is hozzájárult annak elhúzódásához.

[12] A kérelmező a fellebbezésre tett észrevételében az elsőfokú végzés helybenhagyását kérte. Megismételte annak indokolását, amelyet azzal egészített ki, hogy nem értelmezhető a kérelmezett azon érvelése, hogy az elsőfokú bíróság a Pevtv. hatályba lépése előtti időszakra, azaz visszamenőlegesen marasztalta őt. Az Emberi Jogok Európai Egyezményét az 1993. évi XXXI. törvény hirdette ki Magyarországon, annak rendelkezéseit, köztük az eljárások észszerű időn belüli befejezéséhez fűződő jogot deklaráló 6. cikket tehát e törvény hatálybalépése óta alkalmazni kell. Az Emberi Jogok Európai Bíróságának gyakorlata alapján szintén régóta egyértelmű, hogy a jogvitákat 5 éven belül jogerősen be kell fejezni. A Pevtv. ennek megfelelő rendelkezései tehát nem támasztottak visszamenőleges kötelezettségeket a kérelmezettel szemben, amelynek fellebbezése alapján nem is világos, hogy mit ért „visszamenőleges marasztalás” alatt. Az érthető indokolás hiányát az Alaptörvény 28. cikkére utalás sem pótolja, ebből ugyanis szintén nem vezethető le, hogy mi a kérelmezett sérelme. Épp ellenkezőleg: az Alaptörvény Q. cikkének (2) és (3) bekezdései azt támasztják alá, hogy a nemzetközi kötelezettségeket teljesíteni kell. Nem egyértelmű az

sem, hogy a kérelmezett miért hivatkozik arra, hogy egyes jogvitákat nem lehet 60 hónapon belül befejezni, miközben nem ad magyarázatot arra, hogy a kérelemmel érintett pert a koncentrált és hatékony pervitel elősegítésére irányuló kötelezettsége ellenére miért csak 84 hónap után fejezte be. A BDT2023.4621. szám alatt közzétett eseti döntés mellett a Debreceni Ítéltábla Pkf.20.3../2023/2. számú végzése is azt igazolja, hogy a vagyoni elégtétel a teljes figyelembe vehető pertartamra jár. A BDT2023.4700. számú határozat szerint a vagyoni elégtételhez fűződő jog nem személyhez kötődik, azaz jogutódlás tárgya lehet. A Debreceni Ítéltábla Pkf.20.3../2022/2. számú végzése pedig kimondja, hogy a kérelmező nem emelhetett kifogást az eljárás elhúzódása miatt akkor, ha a bíróság a folytatólagos tárgyalást az 1952. évi Pp. 142. §-ának (2) bekezdésében foglalt határidőn túlra tűzte ki, legfeljebb az eljárás szabálytalansága miatti kifogással élhetett, ez azonban a vagyoni elégtétel szempontjából irreleváns.

[13] Az ítéltáblának a fellebbezés érdemi elbírálása előtt azt kellett megállapítania, hogy annak mi a pontos tartalma. Erre azért volt szükség, mert a kérelmezett a fellebbezésének indokolásaként részben visszautalt az elleniratban foglalt nyilatkozataira. Ahogy azonban azt a Kúria már többször is kifejtette: a Pp. 371. §-a (1) bekezdésének d) pontja alapján a fellebbezésben szövegesen körül kell írni azt az eljárási vagy anyagi jogszabálysértést, amin a fellebbezés alapul, ez határozza meg ugyanis a másodfokú bíróság felülbírálati jogkörének terjedelmét (pl.: Kúria Pkf.II.24.8../2019/3. számú határozatának [7] pontja, Pf.VI.24.5../2022/2. számú határozatának [15] és [20] pontjai). Mindezt tehát egy korábbi beadványra történő visszautalással nem lehet teljesíteni (pl.: Kúria Pfv.IV.20.8../2022/6. számú határozatának [26] pontja), mert az parttalanná tenné fellebbezést, és megakadályozná azt, hogy a másodfokú bíróság minden kétséget kizáróan megállapíthassa a felülbírálati jogkörének határait (pl.: Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.4../2022/8. számú határozatának [30] pontja). Ezért az ítéltábla nem tekinthette a fellebbezés részének az elleniratot, és nem minősíthette az abban foglalt nyilatkozatokat a fellebbezés indokolásának. E jogi álláspont helyességét az is alátámasztja, hogy az ellenirat a kérelem cáfolatát szolgálja, a fellebbezésben viszont már azokat az érveket kell kifejteni, amelyek a fellebbezett határozatban foglalt konkrét ténybeli és jogi álláspontot támadják. Annak meghatározása pedig, hogy az elleniratban foglalt érvek közül melyek lehetnek alkalmasak a fellebbezett határozatban leírt álláspont cáfolatára, nem a másodfokú bíróság feladata, hanem – a Pp. 371. §-a (1) bekezdésének d) pontja alapján – a fellebbezőé. Ezért az ítéltábla a kérelmezett fellebbezésének indokolásaként csak azokat az érveket vehette figyelembe, amelyeket a kérelmezett a fellebbezésében szövegesen is körülírt.

[14] Az így meghatározott tartalmú fellebbezés elbírálása során az ítéltábla – a Pp. 370. §-ának (2)-(4) bekezdéseiben foglalt jogszabályi feltételek hiányában – nem léphette át a fellebbezési kérelem és az észrevétel korlátait [Pp. 370. §-ának (1) bekezdése]. Ezért kizárólag abban foglalhatott állást, hogy a fellebbezésben kifejtett indokok miatt el kell-e utasítani a kérelmet vagy nem. Ennek eredményeként a fellebbezést alaposnak találta.

[15] Helyesen hivatkozott ugyanis a kérelmezett arra, hogy a kérelmező a perbelépését megelőző pertartamra nem követelhet vagyoni elégtételt. Ennek oka az, hogy a kérelem alapjául szolgáló tényállás eltért a BDT2023.4700. szám alatt közzétett eseti döntés alapját képező tényállástól. Ez utóbbi ítéltáblai határozat ugyanis kizárólag arra az esetre adott iránymutatást, amikor az alapeljárásban részes felek személyében nemcsak jogutódlás következett be, hanem teljes alanycsere is. Ehhez arra volt szükség, hogy a jogutódlás megállapítását követően a kérelmező jogelődje – akár a halála, akár a perből történt elbocsátása miatt – félként már ne vegyen részt a perben. Ilyenkor érvényesülhetett ugyanis az 1952. évi Pp. 62. §-a (3) bekezdésének azon rendelkezése, amely kimondta, hogy a jogutód a perből elbocsátott jogelődjének a helyébe lép, és ebből vezette le az idézett ítéltáblai

határozat azt, hogy a vagyoni elégtétel iráni követelés – eltérő törvényi rendelkezés vagy a felek eltérő megállapodása hiányában – a teljes figyelembe vehető időtartamra a jogfolytonosnak minősülő jogutódot illeti meg. Ezzel szemben a jelen kérelem alapját képező perben a felek személyében csak jogutódlás következett be, alanycsere nem, mert a kérelmező jogelődjét a perből nem bocsátották el, abban tehát félként a továbbiakban is részt vett. Ilyen körülmények között nem érvényesülhetett az 1952. évi Pp. 62. §-a (3) bekezdésének azon rendelkezése, hogy a jogutód a perből elbocsátott jogelődjének helyébe lép, mert a kérelmező jogelődje a perben maradt, annak helyét tehát a kérelmező nem vette át. Mindez azzal a következménnyel járt, hogy a perbelépését megelőző időszakra vonatkozóan nem követelhetett vagyoni elégtételt, e jogot ugyanis – az alanycsere és az ebből eredő teljes körű eljárási jogutódlás hiányában – nem szerezte meg a jogelődjétől.

[16] Erre tekintettel a kérelmezett helyesen hivatkozott arra, hogy a kérelmező a Pevtv. 7. §-ának (1) bekezdése alapján csak azon időszakra kérhet vagyoni elégtételt, amikor a perben félként részt vett. Mivel azonban ez az időtartam mindössze 62 nap volt, az nem haladta meg a Pevtv. 6. §-ának (1) bekezdésében észszerűként meghatározott 60 hónapot, így nem sérült kérelmezőnek az eljárás észszerű időn belüli befejezéséhez fűződő joga. Ezért a kérelmező kérelmét – a fellebbezésben és az ellenkérelemben hivatkozott minden további érvelés érdemi vizsgálata nélkül – el kellett utasítani.

[17] A kifejtett okok miatt az ítéltábla az elsőfokú bíróság végzését a Pevtv. 9. §-ának (4) bekezdése alapján megfelelően alkalmazandó Pp. 383. §-ának (2) bekezdése alapján megváltoztatta meg, a kérelmet pedig elutasította.

[18] A kérelmezett mind az első- mind pedig a másodfokú eljárásban pernyertes lett, a perköltségét azonban nem számította fel, így ennek viseléséről nem kellett döntést hozni [Pp. 82. §-ának (3) bekezdése]. A feljegyzett elsőfokú és fellebbezési illetéket ugyanakkor a pervesztes kérelmező köteles az állam részére megfizetni [Pp. 83. §-ának (1) bekezdése, 102. §-ának (1) bekezdése].

Debrecen, 2024. április 30.

Dr. Bakó Pál s.k. a tanács elnöke, Dr. Molnár Tibor Tamás s.k. előadó bíró, Dr. Árok Krisztián s.k. bíró